Quod Deus bene vertat!

DISPUTATIO MEDICA, ÆGRUM HÆMOPTYSI LABORANTEM

EXHIBENS,

QUAM

SUB PRÆSIDIO

VIRI

NOBILISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI

DN. GEORGII WOLFF-GANGI WEDELII,

MED. DOCT. P. P. MED. DUC. SAX. S. R. I. ACAD. NATUR. CURIOS. ADJUNCTI,

Dn. Præceptoris, Patroni & Promotoris studiorum suorum ad urnam colendi, devenerandi,

IN AUDITORIO MEDICO

Publico Eruditorum examini committit

JULIUS ALBERTUS Stockhausen/

Goslariensis,

ad diem Junii M DC LXXIX.

JENÆ, LITERIS SAMUELIS KREBSII.

PROOEMIUM.

Ulli affectus præſentius inſidiantur vitæ, quàm qui conſtante corporis robore, citra ullum dolorem vel moleſtiam aliam corpus exercent, ut contra ea nemo non doloribus & debilitate virium laſſatus de ſalute ſuâ agi timet & veretur.

Aperto nempè marte & continuo invadentes quovis modo à cervicibus depellimus affecti, ſimul ac ſubrui poſſe corpus metus eſt. Subdolos negligimus & oſcitantiâ illâ invitamus magis.

Non maligni hunc cenſum ſoli ſubeunt, charactere infami ſuſpecti, alii quoque ex parvo initio in grande & periculoſum excreſcunt malum.

Inſtar omnium ſit cruenta ſputatio, quæ dum juvenes corripit magis floridâ ætate, animo ſereniori conſpicuos, parvi æſtimatur, dum vires non æquè atterit, negligitur, dum pervices ſine dolore ullo repetit, contemnitur, donec plenis hinc velis phthiſeos hic anteambulo è theatro diſcedat, aliumque actorem ſiſtat lethalem fabulam ludentem.

De hâc cum agere impræſentiarum ſit animus, ſupremum rogamus Numen, ut cœptis clementer annuat!

HISTORIA.

JUvenis XIIX. annorum, temperamenti calidi & ſicci, à parentibus phthiſicis editus, habitus corporis ſtrigoſioris, muſicæ deditus aliàs ſalſis, acribus & piperatis valdè delectatus, & ſæpius uſus, cum ante aliquot ſeptimanas in convivio multas noctes cantãdo ſe exercuiſſet paulò vehementius, hinc & vinum Hiſpanicum, cujus potui adſuetus nunquam fuerat, copioſius & ad ebrietatem ingurgitaſſet, & ſaltando corpus defatigaſſet, hinc cum ſodali, levi de cauſâ lites & jurgia movens, ut de verbis ad verbera ventum fuerit, ſentit brevi poſt copioſè ſine tuſſi ſanguinem floridum excerni per os, ſine vomitu tamen, hinc paucis diebus cum quieviſſet malum, aliquot milliaria pedes emetitur, & academiam petit, hic ſibi reſtitutus viſus, ſentit levem tuſſiculam, ſaporem in ore ſalſum & denique per vices, maxime mane, tuſſiendo excernit ſanguinem ſpumoſum, floridum, ſitim experitur ſolito majorem, & torporem in artubus. Timens graviora petit conſilium.

RESOLUTIO.

AFFECTUS, de quo tollendo præſens inſtituitur deliberatio, eſt *Hæmoptyſis*, ſive ſputum cruentum, ſpu-

ſputum ſanguinis, Germanis vocatur das Blutſpeyen/ Blutauswerffen.

Symptoma hoc ad claſſem excretorum & quidem toto genere p. n. pertinet; Sanguis quippe naturaliter in corpore retinendus, quantitate maximâ & per loca minus commoda ejicitur.

Adeſſe hoc ſymptoma, & ferri ſanguinem hunc ex pulmone, manifeſtò liquet ex

1. ESSENTIALITER INHÆRENTI, quod eſt excretio ſanguinis floridi & ſpumoſi per os, cum tuſſiculâ alterâ vice ſuccedente, unde non ex ventriculo eundem ferri, abſentia vomitus, non ex aſperâ arteriâ, defectus ſcreatus, non ex capite vel gingivis, reliquæ circumſtantiæ excretionis patefaciunt. Excernitur enim jam, uti diximus, cum tuſſi & ſine violentiâ. Idem etiam ſanguinis excreti qualitas patefacit, qui non eſt nigricans, non grumoſus, ſed floridus.

2. Patet id quoque ex ESSENTIALITER CONSEQUENTIBUS. Occurrunt enim *in facultate naturali* actiones læſæ, dum ſiti ſolito majori excruciatur æger: *in animali* torpor artuum ſuccedit; in *qualitatibus mutatis* ſapore ſalſo os inficitur.

3. E CAUSIS non minus, infrà uberius deducendis, idem efficitur.

4. Nec SIMILITUDO abludit. Quotquot enim ita ſanguinem ſpumoſum evomunt, accedente dein tuſſi, hæmoptyici denominari conſueverunt.

SUBJECTUM PRINCIPALE in noſtro ægro ſunt ſanguifera vaſa in pulmone exſtantia, cum omne excretum teſtetur de ſuo receptaculo, quod judicium juxta 5. *Aph.13.* depromimus ex recenſitis, ſanguine ſpu-

moſo & florido copioſè, ſine vomitu tamen & dolore, excreto, & tuſſiculâ poſtea inſequente, maximè verò arterias pati ex hiſce colligi poteſt.

SUBJECTUM ADÆQUATUM ſunt pulmones, qui ſanguinem ſpumantem extuſſiunt, parenchyma tamen ut & aſpera arteria ex accidenti ſimul læduntur.

CAUSA IMMEDIATA eſt facultas retentrix læſa ob apertionem vaſorum pulmonis, quam triplici modo fieri in ſcholis medicis receptum eſt: ἀναστομώσει, διαιρέσει & διαπηδήσει. Quæſiti, cui nos hoc loco aſſentiamur, mediam ſpeciem potiſſimũ eligimus, tum ob acrimoniam ſanguinis, tum ob motum vehementem, vociferationem & alia prægreſſa.

Læditur verò retentrix tum ob facultatem ipſam læſam ſeu organum, tum ob errorem externum. Facta eſt hæc apertio p. n. primariò ab errore externo, hinc verò ipsâ facultate læsâ denuo videtur ingruere. Hinc datâ portâ clauſtris ſuis exſolutus ſanguis cavitatem pulmonum eſt ingreſſus, cumque ibi moleſtiam crearet, naturam ad ſui excretionem ſolicitavit.

MEDIATÆ PROXIMIORIS, quoad *Eſſentiam* conſideratæ, locum explet ſanguis, & cum eo humores ſeroſi, acres, ſalini, nitroſi & erodẽtes, qui ruptioni anſam dedêre.

Quoad *Eſſendi modum*, peccat ſanguis tum *ſubſtantiâ*, eſt enim nimis tenuis & ſeroſior; tum *quantitate*, (ſicut notum eſt, macilentos plus habere ſanguinis reſpectivè, quàm obeſos,) collectus ibi per συναθροισμὸν & ſubſiſtens, nec in debitis ſuis alveolis promotus, tum denique *qualitate*, eſt enim nimis acris & ſtimulans. Hinc primò intemperies, deinde & ſo-

luta

futa unitas secuta est, quam in specie ad διαίρεσιν hoc loco referimus potissimum.

Chimicis principiis si standum, culpa omnis rejicienda in salia acria, benigniorum lenientium mixturâ destituta.

Helmontius pulmonario archêo furore percito, ob onerosum tum quantitate tum qualitate cruorem, primas tribuit, uti id ex eo explicat *Franc. Oswald. Grembs. l. 2. c. 1. §. 9. p. 147. Sylvius* bilem arguit copiosius genitam fluidiorem & acriorem, sanguini commixtam, *vid. prax. l. 1. c. 18. §. 11. 14. p. 165. 166.*

Motu quoque peccat sanguis *generationis* & *locali*, dum ipsius particulæ intestino tumultu effervescunt & vasa laxant, quin imò rumpunt. Cui rei ansam quoque dat corpus pulmonum vesiculis suis laxum, rarum, cavitatibus insignitum notabilibus & ad recipiendos humores aptissimum, tum aliunde à toto ad pulmones confluentes, tum in specie etiam, quod sapor salsus innuit, à capite destillantes, qui in vasis redundantes ruptionē & reserationem ipsis induxêre.

CAUSÆ MEDIATÆ REMOTIORES in triplici sunt differentiâ.

Quoad NATURALES, ante omnia occurrit

1. ÆTAS juvenilis, ipsius *Coi* suffragio *3. aph. 29.* ad expectorata sanguinea αἵματος πλύσιες proclivis, tum in se, tum ob inordinatam victûs rationem.

2. TEMPERAMENTUM calidum & siccum, sanguinem exaltando, acriorem reddendo & rariorem, in partes venit.

3. Consentit corporis HABITUS, macilentus & strigosior.

4. In-

4. Inprimis verò HÆREDITARIA DISPOSITIO concurrit, ex familiâ enim phthisicâ oriundꝰ est æger.

IN NON NATURALIBUS offendimus non minus causas occasionales, excludendo malo hoc ovo perquam aptas plurimas.

Si CIBUM & POTUM examinemus, salsorum, acrium & piperatorum frequens usus, & vini Hispanici non adsueti ingurgitatio nimia, qualitatibus vitiosis & intemperatis sanguinem facilè inquinare potuerunt, & acriorem ac calidiorem reddiderunt, uno verbo minus aptum, qui in torulis pulmonum contineri posset. Excitarunt adeoque cacochymiam cum plethorâ mixtam.

AER æstivus calidus & siccus cum reliquis ad productionem mali egregiè conspirat.

MOTUM, quo corpus saltando defatigavit, pulmones cantione crebrâ & continuatâ, tum quoque jurgiis vehementioribus irritavit, manus cum vicino conseruit, aliquot demum milliaria pedes emensus est, eatenus ex causarum consortio non excludimus, quatenus ad pulmones & superiora magis commovet sanguinem, notante *Sennerto l.2.prax.part.2.c.6.p.176.*

VIGILIÆ accedunt multis noctibus continuatæ, accensioni sanguinis maximè idoneæ.

ANIMI PATHEMATA tandem, ut amor musicæ, pulmones maximè exercentis; concitatus item ex lite & jurgiis furor, bilem ipsius massæ sanguineæ confundendo, sua conferunt symbola. Hæc omnia uno verbo nutrimentum & succendiculum præbuere symptomati.

EX PRÆTERNATURALIBUS CAUSIS catarrhi

tarrhi salsi, tenues ad pectus delabentes cum simili-bus humoribus se coniungendo symptoma hoc vel so-li producere potuissent.

A talibus ac tantis causis productus affectus, non mirum est, quod sequentia post se traxerit sympto-mata.

1. *Sanguis fuit eiectus*, ob ruptionem vasis.

2. *Sanguis floridus & spumosus est*, tum quia recens ex vase prorupit, nec moram duxit in pulmone, tum quia per se spiritibus pollens in aereo viscere fuit agi-tatus.

3. *Sine tussi* verò copiosè sanguis fuit ejectus, ob impetum ἀθρόως καὶ βιαίως factum, qui antequam irri-tare bronchia ad tussim potuerit, exitum simul ac se-mel affectavit. Tale exemplum aliàs non ita obvi-um legi potest *Ann. II Ephem. Germ. observ. 45*.

4. *Tussis hinc levior successit* recrudescente malo, sine impetu tamen priori, ob irritationem membranæ asperæ arteriæ, adeoque accessit ipsa locorum, per quæ delati fuere humores, inæqualitas.

5. *Sapor in ore salsus* deturpationem indicat massæ sanguineæ dulcissimæ in statu naturali & blandissimæ, vel ob admixtionem aliorum humorum pravorum salsorum, vel ob ipsam sanguini à prægressis cibis im-pressam mlignam qualitatem, sive, ut chimicis placet, ob sal resolutum & acre factum.

6. *Sitim solito majorem* ob eosdem humores salsos, acres & calidos, & stimulationem consequentem or-tam fuisse non veremur affirmare.

7. *Maximè mane experitur æger excretionem*, quod ad exitum per quietem & compressionem pulmo-

nis in decubitu melius præparatur humor extravasatus.

8. *Succedit torpor in artubus*, ob cacochymicum totius corporis statum cum plethorâ junctum, extimam vestem & membra gravantem, qui ex causis prægressis deduci potest clarissimè.

8. *Dolor* tamen *abest*, quia pulmones paucioribus nervis sunt instructi.

PROGNOSIN nobis dubiam reddit *4. Aphor. 25.* αἷμα ἄνω μεν ὁκοῖον ἂν ῇ, κακόν. *Sangvis per superiora erumpens, cujusmodi tandem sit, calamitosum*, accedit salsus in ore sapor, unde facilis erosio vasorum, præsertim motu perpetuo accedente pulmonum, facilè eorundem ulcus & phthisis produci valet, neque meliora spondet à parentibus phthisicis communicata mali seges; quid quòd à sanguine ἀθρόως καὶ βιαίως *cum impetu & confertim* irruente, dilaceratio vasorum major indies, adeoque, juxta *Hippocratis* elogium, *ex sanguinis sputo, puris sputum* debeat timeri: unde quam plurimi periere juxta illud Poetæ:

Cernis ut è molli sanguis pulmone remissus
ad stygias certo limite ducat aquas.

Ægrum tamen nostrum benè sperare jubemus, solatium ipsi præbendo *Coi* effato *2. Aphor. 34.* quod naturæ, ætati, habitui & tempori congener sit morbus, deinde nec symptomatibus adeò gravibus stipatur, denique quod adhuc incrementa non sumserit, sed æger ipse, morbo adhuc in principio, consilium malo maturè quærit, unde, modò dictis obediens accuratissimè caveat sibi ab iis, quæ inhibebimus, & faciat quæ suaserimus, facilius poterit extirpari.

LON-

LONGITUDINIS & BREVITATIS ratione confidimus hoc pacto brevi terminatum iri hoc malum, designantes

MODUM EVENTUS, post evacuationem & discussionem cruoris coagulati, per consolidationem vasorum citiorem & roborationem.

CURATIO maturanda est, ne nimiâ purpuræ vitalis effusione aliis symptomatibus longe gravioribus aperiatur aditus. Hæc fundatur METHODO medendi & INDICATIONIBUS consvetis.

CURATORIA morbum auferendum & vas quantocyus claudendum dictitat.

PRÆSERVATORIA causas eliminare jubet, tum acrimoniam sanguinis & vitiosum motum, tum præcipuè, ne sanguis extravasatus grumescat.

VITALIS vires attendit ne mali vi labascant, restaurando & conservando.

Fontes sunt tres, è quorum penu materiam præsidiorum petere licet, quos, ut secundum hæc indicantia & ipsi procedamus, jam accedimus.

CHIRURGIAM ergò quantum concernit, & princeps ipsius morbi medendi medium

VENÆ SECTIONEM, ea ab Autoribus maximoperè affectui nostro contraria laudatur. Dum enim, detrahendo massæ sanguineæ partem notabilem, ipsam blandè refrigerat ebullientem; præterea quoque Naturæ vias alias monstrat, per quas peccans quantitate succus aptè evacuari valeat, non dubitant practici asserere, eam in paroxysmo optimè adhiberi, quin ter vel quater esse repetendam, si malum contumax obsequium deneget, & virium ægri robur sufferendo sit, de quo prolixe agit *Scnert. l.c.p 180. & 387.*

In nostro ægro an ea tutò possit vel debeat in auxilium vocari, quæsiti respondemus: Quòd, cum æger sit juvenis, sanguine abundans, licet habitûs sit strigosioris, & prægressus sit in victu lautiori & calidiori error, ad eam omninò recurrendum esse arbitramur, si præsertim vehementia symptomatis, uti primâ vice factum, urgeat; si malum item sit constans, præmissis tamen & junctis quoque iis medicamentis, quæ massam sanguineam infectam à sordibus suis, quibus scatet abundantissimè, repurgent.

Ad majorem revulsionem itaque secetur vena ischiadica vel saphena in pede alterutro, quod experimentum feliciter successisse, annotante *Dn. D. Præside* plus vice simplici notavimus, sanguine ad ℥ij. vel iij. emisso.

Idem de CUCURBITULIS esto judicium, quas alii eo in casu, ubi à V. S. damni metus ingruit, laudant. Possunt commode dorso, brachio & femori applicari.

VESICATORIA, SETACEA, FONTICULOS, cum à catarrho non absolutè foveatur affectus, omittere consultiùs ducimus.

LIGATURAS, quas alii maximo commendant opere, abominatur, & carnificinam appellat *Heer. Obs. 13. p. 168. seqq.* Neque, ut ad eas confugiamus in curatione ægri nostri, opus est, cum affectus non admodum urgeat, quod & de FRICTIONIBUS intelligendum volumus.

Missis itaque quæ ad forum istud spectant aliis, ad PHARMACIÆ loculos progredimur, visuri, quid ex iis solatii sperandum sit ægro nostro hæmoptyico.

PUR-

PURGANTIA huc faciunt LENIORA, quæ bilem blandè movent & educunt, neque sanguini turbas creant molestas, extra paroxysmum tamen magis proficua. Consultò verò his utendum ducimus, ut primis viis expurgatis, & salinis humoribus eductis, defæcetur massa sanguinea, & à stimulo rodente liberetur.

℞. *tamarind.* ℥ß. *rhabarb. elect.* ʒij. *myrobal. citr.* ʒiß.
incis. contus. infundantur per ℘ cum s.q. *aq. plantag.* & *acac.* mane bulliant. Expressione facta in *colat.* dissolve.
elect. lenit. ʒiij. *sir. ros. solut. cichor. c. rhab.* ã. ℥ß.
M. Fiat potio. S. Laxier-Träncklein.

℞. *pulp. cass. rec. extr. cons. flor. persic.* ã. ʒj.
rhab. Alexandr. ʒß. ♀ ⊖*lat.* gr. iij.
M. F. l. a. Bolus S. Laxier-Zucker.

℞. *magister. rhabarb.* ℈j. *corallior.* gr. iij.
spec. diagalap. Myns. gr. viij. M. F. Pulvis.

Aloetica quidem malè audiunt, & in specie *Calvinus* scribitur eorundem usu hæmoptysin incurrisse; Sin correcta sint menstruis aqueis, & parciori dosi adhibeantur, non obstat, quin optimo cũ successu & nunquam satis laudandâ efficaciâ tutò exhibeantur. Unde *pilulæ aloeticæ minores Francofurtenses, Glassianæ, Excell. Dn. D. Præsidis* spem nostram non frustrabuntur.

℞. *rhab. Alex.* ℈j. *cryštall.* ♀ *ri* ℈ß.
scamm. rosat. ⅅ *diat.* ã. gr. iij.
M. F. Pulvis D. in Chartâ. S. Laxier-Pülverlein.

Faciunt huc quoque Clysteres, in ipso paroxysmo non negligendi. v. g.

℞. *rad. alth. polypod. malv.* ã. ℥ß.
fol. senn. s. s. ʒiij. *herb.* 5. *emoll.* a. mj.

flor. persic. p. j. *prunn. dulc. n.* vij.
sem. lin. fœnigr. a. ℥ij. coq. in s. q. ▽. *font.* adde Colatur ℔. j.
elect. benedict. laxat. ℴ℘. *verbasc.* a. ℥j. *vitell. ovor.* nj. M. F. l. a. Clyster.

VOMITORIORUM usu, cum præsertim nulla urgeat indicatio, ut cane peius & angue abstineat æger, præcipimus, ne per motum violentum & vehementiorem ulteriori vasorum apertioni ansam præbeat.

DIAPHORETICA, maximè volatilia, cum discussione seri & fuliginum magis subtilisent sanguinem, adeòq; motum ipsius concitent, ex consultatione nostra excludimus, nisi forsan ♁le *cachect. terr. sigill. bolus armen.* & similia huc trahenda videantur.

DIURETICA tamen, cùm egregiè refrigerent & compescant æstum tumultuantis sanguinis, non planè sunt negligenda, imò paulò calidiora, si providè adhibeantur, nonnullis laudari solent, uti ℴ℘. succini celerrimè sistere hæmoptysin *Cæsalpinus* apud *Hoffmannum* asserit.

℞. ▽ *alkekeng. bursæ pastor. fragor.* ā ℥j.
magist. ocul. ♋. ℈j. *sir. byzant.* ℥ß.
M. F. Potio D. in fict. S. Treibe-Träncklein.
℞. *bals.* 🜍*is succin.* ʒß. D. in vitro. Assumantur gtt. ij. vel iij. in ▽ plantag.
℞. *troch. de alkek. c. op.* ʒij. *rad. alth.* ʒj.
sacch. rosat. tabul. ad. p. o. M. F. pulvis. S. Lind-Pulver.

ALTERANTIA specifica affectui nostro primariò debita sequuntur, quæ sanguinis motum leniunt, refrigerando & contemperando ipsi compedes injiciunt, viscerum tonum solantur, vasa constringunt, pulmones defendunt, & quovis modo exulceratio-

tionem avertunt, unde adstringentium & resolventium miscela commoda est.

Formulas itaque ægro nostro præscribimus sequentes:

℞. ▽. *portul. centinod. plantag. ros.* ā. ℥ij.
  R. *antiphthis. Graman.* ʒj. *Essent. anod.* ℈ß.
  sir. de ros. sicc. ℥iß. M. S. Anhaltend Tränckleín.

℞. R. *antiphthis. Gram.* ʒiß. D. in vitro. S. Stärck-Tinctur.
  Dos. 15. 20. gtt.

℞. Ræ *lap. hæmat. corall.* ā. ʒj. S. ut supra.

℞. Ræ ▽æ *Japon.* ʒij. *anod.* ℈ß. M.

℞. Ræ ♂is *adstring. essent. traumat. D. Præs.* ā. ʒj. D. in vitr.

℞. Ræ ♀is ⊖li, ʒij. D.

℞. ▽ *ros. papav. rhæad. plantag.* ā. ℥ij.
  Ræ *corall.* ʒß. *sir. papav. simpl.* ʒvj. M.

℞. *decoct. aristol. rot.* ʒx. ▽ *veron. scabios.* ā. ℥ij. *sir. de symph. Fernel.* ʒvj. *de rosis sicc. corall.* ♀. ā. ℥ß.
  extr. glycyrrh solat. in ▽ *pap.* ʒß.
  ∽*us anis.* ⊖*l.* ā ℈ß. M. F. potio. S. Heil-Tränckleín.

℞. ▽ *millefol. burs. past. urtic.* ā. ℥ij.
  pulv. stypt. Croll. ʒj. *sem. hyosc. alb.* gr. xv.
  sirup. de symph. Fernel. q. s. ad grat. M. S. Anhaltend-Tränckleín auf etliche mahl/ w. u. z. r.

℞. ▽ *contra sangv. sput. tussilag. centinod.* ā. ℥iß.
  lap. hæmat. bol. armen. ppt. ā. ℈j.
  Ræ *antiphth.* ʒj. *sir. corall.* ♀. ℥j. M. F. Julepus. S. u. s.

℞. *extr. torment. conservæ rosar.* ā. ʒj.
  terræ sigillat. spec. diamargar. fr. ā. ℈j.
  looh de farfar. de papav. sir. myrtin. ā. ℥ß. M. F. Eclegma.
  S. Dicker Safft.

℞. *Conserv. rosar. rubr. veter.* ℥ij. *looh. de psyll.* ℥j.
  spec. diaplantag. Myns. ʒß. *lap. hæmat. croc.* ♂ *adstr.* ā. ℈j.
  ∽ ⊖*l.* gtt. xII. M. c. s. q. *sirup. myrtin.* F. l. a. Electuarium
  S. Stärck-Lattwerg.

℞. Con-

℞. *conserv. rosar. vet.* ℥ij. *pulv. Heurn. adstring.* ʒij. *lap.* ♋. ʒß.
sir. plant. portul. ã. q. s. M. F. Electuarium.

℞. *rad. symphyt. maj. torment. glycyrrh.* ã. ℥ß.
fol. millefol. sanicul. chamædr. ã. mß. *polygon.* mj.
fl. tussilag. viol. ros. rubr. balaust. ã. pij.
santal. rubr. ʒij. coq. in s. q. ▽. *fontan.* ad tertias.
Colaturæ adde *sirup. de symph. Fernel.* q. s. ad gratiam
Aromatisetur *spec. dia*♉ *Mynſ.* ʒj. M. F. Decoctum.

℞. *rad. symph. maj. bistort. torment. glycyrrh.* ã. ℥ß.
fol frag. burs. pastor. polygon. scord. veron. ã. mß.
flor. bellid. p. ij. *lign. santal. rubr.* ʒiij.
S. Species ins Bier.

℞. *sem. hyosc.* ʒj. *corall. ppt. bol. armen.* ã. ℈j.
nucl. pin. ℥ß. *facch. in* ▽ *centinod. sol.* ℥iv.
℞æ *ros. rubr.* ℈j. *cons. symph. maj.* ʒij. M. F. l. a. Morsuli.
S. Brust-Morsellen.

℞. *troch. de carab. de terr. sigill.* ã. ʒj.
spec. diatrag. frig. C. C. ust. ã. ℈ij.
croc. ♂. *adstr.* ʒß. *pulv. anodyn.* ℈ß.
⁂ *de carab.* gtt. iij. *sacchar. in* ▽ *ros. & plantag. dissol.*
q. s. M. F. l. a. Morsuli.

℞. *spec. diatrag. fr. lap. hæmat. bol. armen. ppt.* ã ʒ j.
mastich. granul. ʒß. *sem. hyosc. alb.* ℈ß.
facch. in ▽ *burs. pastor. & millefol.* q. s. solut. q. s.
M. F. l. a. rotulæ. S. Anhaltende Küchlein.

℞. ▽ *ros. endiv. plantag. borrag.* ã. ℥ß.
seri lact. capr. destill. ℔ß. *sir. endiv. viol. acetos.* ã. ℥iß.
succ. granat. ʒij. *essent. flor. hyper.* ʒj.
〜 ⊕*l.* ♂. q. s. ad gratum saporem. M. F. l. a. Julepus.
S. Alterir-Julep.

Quod acida attinet, non ignoramus, quæ pro usu illorum & contra eundem ventilari solent, uti v. gr. *Hartmannus, Castellus*, & alii spiritum ⊕li ad coagulandum sanguinem his in casibus commendant; alii ve-

verò, quale exemplum refert *Conringius l. de Herm. med. l.2.c.5.p.253.* hæmoptyſin eodem promotam potius aſſerunt. Medio modo tutiſſimè procedi arbitramur, refractâ doſi non denegantes mixturam, quanta nec tuſſi promovendæ, nec acrimoniæ augendæ inſervire poſſit. Talis v. g. eſſe poteſt mixtura ad ſanguinis fluxiones *Sylvii*, quæ inſtar omnium eſſe poteſt. Ita enim fixationi humorum eorundemque reſolutioni optimè ſuccurremus. Sin tuſſis major ſit, ab iis penitus abſtinere ſatius fuerit.

ANODYNA interponi poſtulant, ſi hæc non ex voto juverint.

℞. *extr. torment.* g. vj. *laud. opiat.* g̃. j. vel ij.
M. F. pilulæ D. in ▽ polygoni.

℞. *troch. narcot. plater.* ʒij. D. in ſcatulâ, ſumatur unus vel alter circa noctem.

℞. *eſſent. traumat.* ʒij. *anodyn.* ℈j. M. in vitro. Still. Tinctur.

℞. *magiſt. anodyn. cum mag. perlar. vel lap.* ♋. *fact.* gr. vj. D. pro unâ doſi.

Sic & emulſiones *ſem. 4. frig. major. nucl. pin.* &c. cum aquis ſpecificis factæ huc facient, diluendis & temperandis humoribus ſalinis eximiè dicatæ.

EXTERNIS abſtineri quidem poſſe & ſolis iſtis internis præſcriptis curari morbum, fundamento nixi optimo, concludimus; interim tamen nec his penitus abſtinendum erit. Sic fumum ♀is vivi & ſimilium exſiccantium, quod immediatè ad pulmones ferantur, commendare poſſumus, omnia tamen ſub moderamine *&Φ.ejus.*

Burſam paſtoris & polygonum ſub axillis geſtet, vel manu contineat. De priori videatur locus apud *Sim. Paul. Q. B. p. 231.* Pertinet huc etiam alia, quæ aliàs inhæ-

morrhagiis externè locum habent & commendari solent, quæ alibi latius adducta reperias. Hepati epithemata ex frigidis conveniunt.

℞. ▽ *endiv. lactuc. nymph. rof. sed. maj.* ā. ℥j. ✝ *rof.* ℥vj. *santal. rubr.* ʒij ⊕ ðiat. ʒj. M. F. l. a. Epithema.

Quod superest, DIÆTAM patienti profuturam in medium adducere & necessarium est, & nostro officio conveniens.

IN VITALI AERIS mediocritatem semper observet. Ut enim calidus facilè ad inflammandum sanguinem concurrit, ita frigidus rigidis suis particulis ad exulcerationem vel solus multùm disponit. Inclinet tamen ad frigiditatem magis, quàm calorem, calidus enim sanguinis fluori non convenit, argumẽto *5. aph. 16.*

IN NATURALI CIBIS non indulgeat nimiùm; eosq; eligat, qui sunt boni succi, vitet concoctu difficiles, acres, salitos, piperatos, aromatisatos; neque impensè dulces conveniunt. Adeoque tenui victu contentus tantò minùs indulgeat genio, quantò citius se sanum reddi exoptat.

Vini usus planè exulet, nisi temperatissimum fuerit: concedere tamen juscula ex eo parata non veremur. Pultem ex amylo maximo habet in pretio *Simon Pauli Q. B. p. 232.* item *p. 507.* Nuclei pini, in templo Æsculapii olim suspensâ tabulâ hæmoptycis commendati, sæpius adsumantur in ciborum censum.

IN ANIMALI MOTUS, quo sibi conciliasse symptoma molestum meminit æger, vehementiam cane pejus & angue fugiat, & nisi immedicabilem pulmonibus inducere satagit rupturam, tandemq; ulcus, præ eo quieti sit addictior. Neque tamen in hâc au-

reæ

reæ mediocritatis limites tranſcendat, & evitato uno malorum, cumulatis cruditatibus & ſanguine minùs ventilato, increbeſcentibus fuliginibus aliud ſibi attrahat.

VIGILIAS protractas ſuſpectas habeat, ita tamen, ne SOMNO quoque plus temporis, ac æquum eſt, tribuat.

ALVUS, ſi ſui obliviſcatur officii, laxantibus & humectantibus admoneatur & excitetur.

IRAM alioſque vehementiores affectus è ſuo conſortio proſcribat, aliàs enim prona ad phthiſin habetur via. Quo ipſo claudimus, ultimo adhuc ægro relicto ſalutari præcepto: Uti plurimi ſolâ diætâ hæmoptyſeos vitio fuere liberati, ita noſtro patienti, ſi in ejus adminiſtratione deliquerit, parum adjumenti ferent medicamenta!

SOLI DEO GLORIA.

VT Te Vulcani ſcrutantem vidit ad aram
Pharmaca, ter viſus plaudere Sala pater;
Hinc,

Hinc, ait, ad plenum ſtillabunt divite cornu
præmia, quæ capiti jungere rite paro.
I! Cathedram conſcende, & doctam conſere pugnam,
ad metam hæc ſtrata eſt unica laude via.

Pereximio Dn. Reſpondenti de laudatisſimis in ſelectiori medicinâ progresſibus, quos indefeſſo ſtudio fecit, ex animo grator & conformes ſucceſſus felicisſimos apprecor

PRÆSES.

Alve, Stockhuſi *dilecte, Heliconis amator!*
Salve, Galeni, Hermetis Charitumq; ſodalis!
Salve! De philyris doctis Tibi gratulor hiſce.
Perge bonis avibus cæptam pertexere telam.

Sic

Sic quondam referes ferientem sidera Patrem
Vertice sublimi. Augurium DEUS *impleat almus!*

Sic vovet animitùs

Augustinus Henricus Faschius,
D. P. P.

Anguinis ingrato de *Sputo* disseris aptè:
Det Deus ut nunquam sit recidiva lues.
Sic abeas, patriamque adeas, es doctus, es isto
Liber ab affectu. Sic bene cedet iter!

Doctissimo Domino Respondenti, Convictori hactenus suavissimo, ὁλοψύχως *gratulatur ac prospera quæq; vovet*

CASPAR SAGITTARIUS, D.
Hist. Prof. Publ.

A Ἄλλοις ἄλλα μέλει· Τὺ τὸν Κῷον θεραπεύεις.
Τοὔνεκά σοι Κῷος χρήματα δώσει ἀεί.

Ταῦτα φιλίας καὶ ὑμῆς
ἕνεκεν ἐποίησε
M. Gabriel Reusselius.

TU prout infensus Morbonæ & Mortis es hostis,
Hostis quæque Tui frangere tela doces.
Credimus experto, retinendo dicta cruori
Pharmaca, nam (doleo!) testis es αὐτοπαθών.
Felix ergo aliis propina, quæ Tibi prosunt,
Vt reseret venas nil Tibi, nil aliis.

STOCKHUSIO Suo,
Commensali ac commilitoni
carissimo
gratul. adposuit
JACOBUS de MELLEN,
Lubecensis.

Undi-

Ndique terrarum resonant
bella, horrida bella,
Sanguinis effusi copia
tingit aquas.
Per cædes bellator ovans grassa-
tur ad astra,
Muneris explanant funera
mille viam.
Tu quoque Musarum faciens sti-
pendia terna
Sanguineo famæ flumine tem-
pla subis.
Quanto homines servare prius,
quam perdere leto;
Tanto illis famam præfero rite
Tuam.

gratulabundus appoſuit.

C. Cörber.

Wer

WEr Weißheit Kräuter pflückt und ihre Krafft erkennet;
Wer am Apollo hält auff seinem Helicon,
Und wer Machaon gleich nach Wissenschafften rennet/
Dem grünet üm die Schläff zuletzt die Lorbeer-Krohn.
Wie Er/Mein wehrtster Freund/Parnassus Ehren-Hügel
erklettert; Zeigt Sein Fleiß/den hie das Aug' erblickt.
Der Höchste segne Jhn. Diß ist der Freundschafft Siegel/
So meine lasse Hand zu guter letzt hindrückt.

Hiemit stattete Seine Schuldigkeit gebührend ab
des Herrn Respondenten ewiger Freund

P. Laackmann, SS. Theol. Stud.

